

népiskolákban történelmet részletesen tanítani idő lenne, a hazai történelem mellett az általános műveltség történelmének a görögök s a 19-ik század történelmének lenne helye, de bizonyos nem a kis Palaestina félbarbár lakosainak, kik a művelődésre lényegtelen befolyásuk voltak. Azon üres phrasis, hogy az ó-testamentumot a kereszténység megértése végett kell tanítani, minden gondolkodó fő előtt önmagában eloszlik. A népre és gyermekekre nézve valamely eszme történelmi alapjainak megismerése nemcsak felesleges, de zavaros az eszme tisztá felfogásában s ha szükséges volna: azon bibliai történelemből, melyet az iskolákban tanítanak, egy pár jósláson kívül bizonyos semmi előkészület sincs a kereszténységre. S e haszontalanságokért a gyermeknek évenként több órát kell elölttenie e bibliai mesékből, midőn a legszükségesebb ismeretek időhiány miatt ki vannak onnét zárva. S ha megtanulta kinnál Jákob 12 fiát, a szent sátor részletes leírát, a Salamon után jövő haszontalan királyok legioit stb., legfőleg csak azon öröme van kinzárásai közt, hogy a konfirmáció után azokat ismét hátrán elfeledheti.

De hagyjék mindezt! Sokkal nagyobb és fontosabb az erkölcsi veszőly, mely e tanórákból ered, hol épen az erkölcsi erőt kellene emelniök a tanítóknak. Gondoljuk meg Önök, hogy az ártatlan 6-8 éves gyermek, ki az ablakbeverést, ruhaszakítást tartja legnagyobb bűnnek, e szentek nevezett könyv első lapjain testvér-gyilkossággal, kevéssel alább Noe fiaival, Lot leányával találkozik s azonnal le az utolsó lapig mindenütt oly rettenetes képek tűnnek elé, melyekről fogalma sem lehetett. S nem kell hinnünk, hogy a bűnök itt mindenkor elítélve volnának. Iyész proféta isten dicsőségére ezeket meszarólat le, Dávid, ki őt, paráználkodott, csalt, hamisan esküdött, csak azért, mert egy pár zsoltárt írt, szentnek tartatik — s még több, maga az istenség fogalma is erköstelelenné válik. Elég legyen csak megemlítenem, mint pártolja szeszélyesen a csalárd Jákobot a becsületlen Eszau ellenében, minté tételi le Sault, mivel nem akart vadállattá lenni. Igy törpül el Krisztus alakja is, kinek tulajdonképen a gyermek idealjának, kellene lennie. Az együgyű Lukács, csak azért mert csoda, egész hűségesen mond el felőle esztelenségeket (p. mint átkoz meg félörülteként egy gyümölesteleft) ugyancsak az evangéliumokba tanítattik — mint utasítja vissza őt, kereső rokonait s testvéreit s egész embértelen hideg-

séggel parancsolja tanítványainak, hogy hagyják másokra szülei eltemetését stb. stb. — Említem-e fel, hogy az új-testamentum tanítása o oza főképen a zsidók kegyetlen üldözését, hogy a bibliai történelem a tudomány nép közt elterjedése egyik legnagyobb gátja. — mutassak-e a történelem ezer meg ezer példaira, hol Abrahámként egy gyermek álmokép után testvér-gyilkossá lesz, hol a barbárság és kíméletlen pártzsellem bibliai mondatok által az iszonyatig lozoztatott, hol egy szóval az, a mit az emberiség java főutforrásának tartottak, annak átkává lesz.

Egyes példákat soroltam elő, de az elfogulatlan tudja, hogy ha még a tudomány eszközeit nem használjuk is fel, maga a józan ész a genesisőt az apocalypsisig minden lapon talál elytelent s célszerűt — s a mi még több, nem csak az egyes tételek, hanem a könyv egész szelleme, elientétben áll a tudományos iránynyal melynek iskoláinkban tanítatnia kell. Nincs legkisebb kétség sem felette, hogy a két ellen tett tantárgy közül csak a bibliai történelem tanítása bukhatik el s hogy ennek elbukta tisztán idő kérdése. — Mind a mellett a nevelés nagy elve hodolónak nyugodtan e téren sem lehet maradniok. A legfontosabb s leghathatósabb tárgyak egyike ez, melyet természetes fejlődésben gyamolítani meg akkor is kötelességünk volna, ha nem tudnánk, hogy a biblia esztelen csodái mily varázserővel bírnak a népre s hogy a sötét hatalmak igyekeznek fentartani e varázst, mely a rideg értelmét elnyomja. Jó lesz tudnunk tehát: a bibliai történelem kiküszöbölése a tanórákból nemcsak tisztán paedagogiai kérdés. — hanem egyszersmind a józan ész s tudomány győzelmének kezdete a phantasia ellen. — A bibliai történeteket az iskolai tantárgyak közül itörülni ezért nemcsak jogunk, de valóban erkölcsi kötelességünk is.

György Aladár.

Angolország alkotmánya.

III.

(Folytatás és vége.)

A felsőház.

A felsőház tagjainak száma változó. Ennek tagja minden pár vagyis hercegek, grófok, orgrófok és nagy földbirtokok elsőszülött fiai. Ezeket az uralkodó nevezi ki, s amint e jogot igénybe veszi, aszerint

a páirek száma is több vagy kevesebb; de csak becélesen és nem örökösön neveztetnek ki a páirek. A páiri méltóság az azzal összekötött földbirtokkal csak az elsőszülöttre száll, az utóbbszülöttek gyakra polgári foglalkozáshoz mint p. o. műiparhoz, kereskedéshez nyulnak, mert az angol arisztokratia nem iparkodik a legjövendesebb államhivatalokat az utóbb született fiai számára magához ragadni, hanem sokat a maga köréből, a polgári osztályba folyvást viszszaléptel, kik azután mint követek az alsó- és felsőház közt szorosabb kötelek létesül.

A felsőházat illető dolgokban csak a felsőházban lehet megtenni az indítványt. A király a felsőház útján közlekedik az alsóházzal Angolországban minden fontosabb indítványt háromszor, különböző időben kell felolvasni és ugyanannyiszor megvitatni. Ez által a fontosabb ügyek elhamarkodását kikerülhetik.

Az országgyűlés megnyitása és feloszlása a felsőházban történik. A felsőház bizonyos ügyekben a legfelső, némelyekben az egyetlen törvényszék. Ez a minisztereknek és főbb hivatalnokoknak itelő bírāja. kik az alaptörvények és az állam ellen bűn, követtek el. Azonban ezen törvényszéki szerepe inkább csak formasság, mert törvénytudó lordok maradnak az ilyen törvényszéki ülésekben, hol minden mással foglalkoznak, csak a pörrel nem, s rendszerint a lordkancellar véleményével ezalakoznak.

Az alsóház.

A fennebb előirt módon választatnak a képviselők az alsóházba, melynek hatalma igen nagy. Ez szavazza vagy tagadja meg az adót, ez helyezheti vád alá a miniszteriumot s a felsőbb hivatalnokokat, a miniszteriumot számadás alá vonhatja rendszabályai és eljárásait.

A parlamenti tagnak testi bantalmazása a legszigorúbb büntetés alá vétetik. Képviselőt csak a parlament határozata lehet letartoztatni.

Ezekből láthatni, hogy — habár a király, felső- és alsóháznak egyenkint nagy jogait vannak, mégis képesek egymást kölcsönösen ellensúlyozni. A király határozza meg időnként a felsőház tagjainak számát, s így ez veszedelmes ellenzéki testülette nem nöheti ki magát s viszozt az alsóház szavazza meg az adót s így ettől függ, hogy mozogjon vagy megálljon az államgépezet.

Turul.

Egészségügy.

A testmeleg.

A tudomány minden testben szuanyadó meleget talál, csak ébresztetnie kell, hogy jótékony vagy káros hatását éreztesse. Az acél a kovához ütök, s azonnal anyyi meleg jó létre, hogy a lepattanó acélpárányok izzókka lesznek; e meg elég homalyos eredetű műveletnél sokkal érthetőbb példa, ha meszre egy kis vizet ontunk, nem sokára oly forrová lesz, hogy kezünkben nem tarthatjuk többé; a vizet azouban a mesz nem szívta be, olyformán, mint például a szivacs szívja be a vizet, hanem avval benső összeköttetésbe lépett, vele megszáradt. Vegyük kezhez például a most már nem igen használatban levő légygyű-eszközt, a nyomóval történt erős nyomás következtében a lég összenyomatik, es a nyomóra alkalmazott tapló meggyűl, fémek kovásolás által izzókka válnak, haragok a harangozás következtében megmelegülnek. Ekként mindenütt hőség jó létre, hol a testek, legyenek azok szilárdak, folyók vagy légneműek, ütes, dörzsölés vagy nyomás által megsűrttetnek.

Ai a szükséges meleget rendszeren égetés által nyerjük; ez nem mas művelet, mint az, mely a mészoltással történik; legtöbb gyűanyagok szeneny- (Kohlenstoff) és könyéből (Wasserstoff) állanak, éges által a levegő elenyével (Oxygen) egyesülnek és szensavat es vizet kepeznek, egy ily összeköttetést vegyi műveletnek nevezünk, ismerünk még több ilyenü összeköttetéseket, minökkel a természetben mindennap találkozunk, ilyenek a rothadás es erjedés. Mindket esetben szensav képeződik, az elsőben a levegő, a másodikban a cukorban levő ény által létrejövő összeköttetés által, mindkét esetben melegség is képeződik, mely gyakran 30 R. fokig emelkedhetik, s így a rothadást es erjedést lassu elegendőnek nevezhetnők, habár fényes tüzképeződés nélkül.

Lássuk most, mily vegyi műveletek eredményezik a test belső melegét. A test tapasztalásan az eledelek több változason mennek keresztül, melyet az erjedéssel könnyen összehasonlíthatnánk, a nyál. gyomor-nyev, epe, hasnyál es bélnedv a keménylisztre erjesztőleg hatnak es azt cukorra változtatják; látjuk, hogy az eledelek némely részei rothadásba mennek át es eltavolítatnak, masok ismét vérré változ-

TARCA.

Kirándulás a központból.

(Folytatás.)

Baja, 1871. jul. 18.

Hollá ki akadozik itt előttem a sárban; s miért nem hájt tovább; szonokoltam vize-nyös hangon, tulkiabálván az eső zúgást. — Tudja is a menykő mért nem megyek tovább; kérdezze meg a lovamat hogy mért nem mozdul. — Kibáltál valaki vissza.

Üni kell hát a lusta dögöt. — Üssön bele a menykő. — én már eleget ütöttem.

Hát azután reggelig itt akar állani kend? arditoztam mérgesen; es engem is föl akar tartoztatni. —

A hogy jön; reggelig vagy tovább. De hiszen el is önti kedet a víz minde- nestről. —

Már a hogy lesz ugy lesz; de annyi bizonyos hogy én platoon maradok: kocsisnak a lovai mellett van a helye. —

Hát merre van atyámia? A lovaimnál. Hát a lovai?

Azok meg mellettem. — Ej te hamis életi hitetlen gyaur, hogy rövidítse meg Allah a nyelvedet s életedet; nem tudsz okosan beszélni. —

E közben a hangok után — a nagy sárban s vizen keresztül, a kocsii-ig botorkáltam, s kezdtem észrevenni, hogy az egy nagy sátoros kocsii.

Hát mi a baj voltaképen? kérdémja kocsistól. Ekkor egy vakító villám szúrás hasította keresztül az eget; melynek fényénél a kocsii besejébe két hölgyet véltem meg pillantani.

Nem esalodtam; csakugyan női hang szólalt meg a kocsii belsejéből. Kérjük önt legyen segítségünkre; s szivkoskedjék bennünket kellenetlen helyzetünkből kimenteni.

Ezer örömmel asszonyom; hanem magam is szörnyen kívánsi vagyok rá, hogy az tulajdonképen mi módon történhetnék me-

— Mi az oka hogy önök fönnakadtak. — ? Az egyik ló kidőlt a hámból; leesett, s azóta sehogyan se lehet a helyéből kimozdítani, s e mellett az istrángok is elszakadtak.

Hm. hm. az nagy baj — feleltem én egész okosan — annak a lónak ugy gondolom valóságos bivaly természete van.

No már most mitevők legyünk ebben az irtozasos időben; csak nem maradhatunk itt reggelig. —

Persze hogy nem maradhatunk itt reggelig — erősítettem a dolgot — annál kevesebb kedvem van meg azután nekem reggelig ebben a térdig érő sárban gázolgatni, miután ez a dolog komoly megfontolást igényel, Allah kegyelme pedig záporoként ömlik mellettünk nyakcsigáimra, sokkal kellemesebbnek tartanám beszállani a kocsiba, es ott benn egész kényelemmel értekezni a teendők fölöt.

Ah igaz bizony; bocsánat, el is feledém önt erre zavaromban fölszólítani. Tessék beszállni.

Besassiroztam. Beszállás közben utánozhatlan ügytelenséggel először az egyik, azután a másik hölgynek hagam kegyetlennül a lábára; persze a sötétségre fogtam az egészét.

Benn a kocsiban kellemes meleg levegő honolt, mely végzetlen jól esett átázott tagjainak.

Tehát . . . egyik ló kidőlt asszonyom? szóltam én, egész komolysággal megnyitva az ülest, s esengelyű hiányában egy nagyot sohajtottam hozzá.

Igen, kidőlt es nem akar fölkelni. Nem akar fölkelni? Hm. hm.

Nem ám, kerem, s még az istrángok is elszakadtak; ugy-e mama? en Istennem, mi lesz belőlünk, — szólalt meg a másik hölgy rendkívül kellemes s gyönyörű csengő hangon.

Aha, az egyik tehát a mama s a másik a leánya, illetőleg az egyik a leánya es a másik a mama; gondoltam magamban; no ha a többi meg láthatlan tulajdonai is oly jó benyomást tesznek reám, mint a hangja, akkor gratulálók magamnak a véletlen szerencséhez, mely bennünket összehozott.

Legyen nyugodt kisasszony, majd se-

gítünk a bajon, feleltem olyan hangon, mint a középkori lovagok, mikor a szent földre indultak verekedni.

Hogyan? Hát csak ugy, hogy az én két, illetőleg az én bunyevác kocsisomnak a két sokac lovat befogjuk szerszámostól együtt, az önök hintaja elébe; az önök lovai után pedig oda állítjuk az én fatengelyű kocsimat.

Ah igen, az nagyon jól lesz; de minő találekony ön, es mennyi köszönettel tartoznak önnek.

En, a ki elolvastam annak idejében a világhírű Sasku Károly pesti finom s művelt társalgóját — illőnek tartottam erre egy kecses főhajtással es egy szerény mosolylyal válaszolni. — Persze veszendőbe ment mind a kettő, a mennyiben az átkozott sötétség miatt, sem az egyiket sem a másikat nem igen lehetett látni.

Erre azután nagy ügygyel bajjal kifogtuk a lovakat, roppant fáradsággal s vesződséggel félre húztuk az egyiket az utból es ezután a hintó elé fogtuk az én lovaimat. —

A hölgyek kocsii pedig a mint ígérte ott maradt a platoon — várva a segítséget, melyet majd mi lettünk volna neki küldendők.

Mi pedig végre valahára megindultunk. Köszönet neked dicső Allah, a ki az igaz hívőt nem csak sátor alá, hanem egy bajos hölgy mellé is juttatád. —

Mellesleg legyen mondva, én egyébiránt egészen pompásan éreztem magamat a hölgyek körében; szemközt ültem velök, es lábaim épenséggel csak a hely szűke miatt, többször többször akaratlanul is érintkeztek.

En miután már benn voltam a kirándulás kellemesében, roppant hajlandóságot éreztem volna magamban kezeimmel s lábaimmal is egy egy kis kirándulást keresztül vinni; de attól tartottam, hogy a menykő nagy sötétségben valahogy véletlenül irányt téveszték, es a kisasszonyei helyeit, a mama kezit találom megcsokolni, vagy gyengéden megszorítani; ami azután csináltam magyarázatokra adna alkalmat.

Maradtam tehát vesztöz: s legföljebb az a műzülémi kívánság ébredt föl bennem, hogy bárcsak iszonyu mélyen el aludnék a mama, s ne eoredue föl reggelig. —

Dehogy aludt el, dehogy aludt el; sőt inkább nagyon is ébren volt. — Tessék elhinni némelykor azok a mamák kialhatatlanok, es valóságos kinszenvedést okoznak az érzékeny keblű fiatal embernek.

Az eső eközben rendületlenül esett, jobban modnva csak ugy szakadt; mi pedig egyelőre mélységesen halgattunk. —

Egyéb irant nekem csak ugyan alapos okaim is voltak a halgatásra. —

Notabeme el is felejtettem említeni hogy Gakovan Zombori túrot is uzsonáltam erős foghagyomával, miután eszem agában sem volt hinniem, hogy én még ma dolnökkel is ily közeli érintkezésbe jövök; tokhagyma után tehát valami nagyon kedves gyerek, es kellemes társalgó nem igen lehettem; e körülmeny csak mos. jutott eszembe, a mi pedig meglehetősen incomodát nem csak engem de különösen delholgyeimet, a kiknek ilyen aromaticus, delfirol nem valami kedvező véleményök lehetett; no mar t. i. ha valahogyan észreveszik a dolgot; — e mellett a kimodhatatlanom a kifordulásnál végig repeat egészen le a térdemig; ing gombjaim pedig a minta kidőlt lovat a sárból húzogatuk, egytől egyik leszakadoztak; a galléram tehát szerteszét állottak; ezen kívül a kezeim, lábaim, szakállam, bajuszom, ormányom s füleim csupa merő sar s viz volt; s így ép oly tanácsos volt reamnezve a hallgatas, mint a minő kívánatos volt a — sötétség. —

Végre a mama nem kis boszankodásoura megtörte a csendet. —

Kedves leányom vedd elő csak a lámpást. s gyujtsd meg benne a gyertyát, mert kellemetlenül esik nekem ez a nagy sötétség.

No az ördögbe még csak épenséggel az hibádzott hogy lámpást gyujtsanak; mondhatom mikor Luther mellett a menydörgös menykő agyon ütötte barátját, nem lehetett jobban megrémülve mint én, midőn a mamától ezt hallottam. —

Képzeltetik, vagy is inkább nem képzeltetik, vagy inkább nem képzeltetik tehát önök, hogy minő zavarba kezdtem jönni arra a gondolatra hogy most mindjárt szinről szinre látni fogjuk desperatus állapotomat.

A lámpa, pár pillanat múlva csakugyan égett, s halvány fényével árasztva el a hintó belsejét. —

(Folytatás köv.)

nak. m képzésé pedig m állati tart, m

Az levegő sze: az szolgálg végő h van ve csak 21 maz. M befolyás

annak jut, ma szerv. a bal t dig két szélesé vére a vezettét külleveg

Az tődökbe mig vég sem vég szál-edé képezne ezek a soha ös csökkén

A különbözőségben hogy ke rovásár azaz la hitték, dökben látszik, a hajszá nyei csa a test n szervek elégséi és viz a

Az égés t szolgált

Ha melyből nem fog fántartat a tapaszt meleg m fejlődik, akár las nyek me gok men logre ke

Ez nyünk mozgás anyagok lélegzetv ményez; mennyis testnek bür-kisz és ez ál voltitási alváskor melegt erősen a fázunk tőt szol kór; h lyebb m ha kem mindadd mig az

011 esűjárás járatot. népünk nagy sz nem hiv megsegít kenyérk hagyva, gösebb, kényt zar kéri. K hon már jén váro gyermek vének, r cok legt lomban

nak, mely az izmok, csontok, zsír s a t. képzésére szolgálja az anyagot, végre pedig még egy más műveletet látunk az állati testben, mely a szüléstől a halálig tart, melytől az élet függ, s ez a lézés.

Az emberélet fontartására nem az egész levegő szolgál, hanem annak csak egy része: az élely, azonban ez maga még sem szolgálhat élet-elemül, hanem, hogy a levegő használhatóvá váljék, a légenyvel van vegyítve, azért a levegő 100 részben csak 21 r. élelyt és 79 rész légeny tartalmaz. Minden más arány az életre káros befolyással volna.

A levegő a szájon át a légcsőn és annak faszzerű elágazásain át a tüdőkhöz jut, maguk a tüdők két szivacsos ruganyos szerv, melyek a szív két felén fekszenek, a bal tüdő valamivel keskenyebb és mindig két lebenyvel bír, a jobb valamivel szélesebb és három lebenyű. A test minden vére a jobb szivgyomrocsból a tüdőbe vezetetik, és itt, bár nem közvetlenül, a küllevegővel jó érintkezésbe.

Azon véredények, melyek a vért a tüdőbe vezetik, mindinkább elágaznak, míg végre igen finom, pusztá szemmel ki sem vehető edényekbe, az ugynevezett hajszál-edényekbe oszlanak el, ezek halálát képeznek és a tüdő apró sejteinek falait — ezek a tüdő átmenetesi felületén egymással soha összefüggésben nem levő apró likacsokként láthatók — beborítják.

A kilehelt levegő a belehellettől az által különbözik, hogy abban nagyobb mennyiségben van jelen a szén-sav és a vízgőz, és hogy kevesebb benne az élely, az élely rovására tehát szén-sav és vízgőz képződik, azaz lassu elégés történt; korábban azt hitték, hogy ezen elégés magukban a tüdőkben történik, ez azonban a téves nézetnek látszik, mert az elégés a test minden részeiben a hajszál-edényben történik, a tüdő hajszál-edényei csak folyeszívika levegő élelyt, hogy azt a test nagy hajszál-edény-hálózatát által a szervekhez vigye, ezek szétbontása alja az elégési terményeket, melyek mint szén-sav és víz a tüdőből ismét kiküszöböltenek.

Az állati meleg e szerint valóban csak égés terménye, melyre a levegő élelye szolgáltatja az anyagot.

Ha már most megleltük azon forrást, melyből a test melege származik, akkor nem fog többé nehezünkre esni a melegt fontartani és megóvni; magától értetik és a tapasztalat bebizonyította, hogy azon meleg mennyiség, mely valamely elégésnél fejlődik, egyenlő marad, akár gyorsan, akár lassan történik az: az elégési termények mennyiségéből tehát az elégési anyagok mennyiségére, és így a kifejlődött melegre kell következtetni.

Ezen melegfejlesztő életműveletet könnyűnek szerint fokozhatjuk; minden testmozgás, minden nagyobb erőfeszítés az anyagok gyorsabb átmozgatását, gyorsabb légzést, gyorsabb vérkeringést eredményez; ez által tehát nagyobb melegmennyiség fejlesztetik, hogy ez azonban a testnek ártalmára ne legyen, egyúttal a bőr-kiszívárgás is fokozódik, azaz izadunk és ez által a fölösleg melegmennyiség eltávolítatik; gyöngébb mozgásnál, különösen alváskor lassabban lélegzünk és kevesebb meleget fejlesztünk, azért hidegben, ha erősen dolgozunk vagy gyorsan járunk, nem fázunk annyira, mint úgy gyöngén fűtött szobában, ezért takarozunk lefekvés-kor, hogy az alváskor kifejlesztett csekélyebb melegmennyiséget összetartsuk, ezért ha kemény tében járni kénytelenítettünk, mindaddig óva vagyunk a megfagyás ellen, míg az álmat elkerülhetjük.

Dr. Wiener.

Levelezések.

Török-Becse aug. 16-án. 1871.
Tisztelt szerkesztő úr!

Út kezdem ahol végezni fogom. A búcsújárásnál s leirok két megírt történet búcsújárata. Tudvalevő dolog, hogy, fájdalom, népünk közt minden kis helységben, van még nagy számmal oly túlbuzgó, keresztény, ki nem hívja ugyan az Isten helyben, hogy őt megsegítse, hanem az afrikai hőségben a kenyérkereső szárszámot egyszerre faképnél hagyva, sőt tán két hétre elodázza legsürgősebb, ez időhöz kötött teendőit, százan-ként zarandokol messze földre Isten áldását kéri. Kéri azt, mit ott nem kaphat. s mit hon már meg kapott. Így történt e hó e-jén városunkban is. Boros anyókák, gyenge gyermekek, az idő terhe alatt meghajlott vénék, mukabiró fiatal családapák és suhan-cok legtarkább vegyülete gyűlt össze a templomban s indult el a nagy útra. Hogy újok

milyen volt, az könnyen képzelhető. Milyen is lehetne egy séta; mezelen lábbal, fedetlen fővel, a forró napon, gyalog, egész uton énekelve helységünk föltekü. Érdekesebb azonban, s mert minden baj nélkül történt még mulattalabb, mint tettek meg újokat a hívek visszafelé. Valami malitiosus intolerans hogy egy jó tréfát tegyen, azt a hírt küldte az Újvidékre keresztül visszafelé zarandokló egyikének, hogy a helységben nagy tűz dühög, mely a város felét elhamvasztotta, s mely már őt is koldussá tette. Ez halálra ijedve közli a hírt zarandok-társával, s eji mindannyiokat páni rettegésbe, kik most vállra vetett kereszt és lobogókkal nyargalnak haza, teszik meg az utat másfél nappal előbb a szokottnál, s nem látunk egyebet annál melyet ártatlan hajó-húzó nép rakott egy füstös bograacs alá, hogy annak titkos tartalmával kevésbé titkos vágyát csillapítsa. Tréfának izetlen ugyan, s tán nevetünk sem illik rajta, ha tudomásul vesszük, hogy mint a nevezett helyen híveinkből a szent gerjedelmet, e nem legszen-tőbb ijedelem ugrosztotta ki, olyképp neki ru-gaszkodtak hogy haza érkezve fejcsóválva ru-gatták váratlanul meglepett övéiknek kivér-zet labáikat s felhőzött talpaikat, koránsem célom saját vallásunkat kigúnyolni, miről bizonyosan meggyőződik ki e sorokat figyelemmel olvassa se lap hasábján nem is hiszek közöltöknek egy ily szándékú cikket — de igen is gúnyolom a vak buzgóság és könnyen-hívőséget s hasznosnak hiszem nevetni felet-tök, hogy felettök majd sirni ne kelljen. Másképp járt búcsut városunk értelmisége e hó 12-én mint a templom pátrónájának neva-napján. Városunk ifjúsága tánevigalmat ren-dezvéen, a török-becsei szabadelvű-kör könyv-tárának javára, oly díszes és számos köz-zönség gyűlt össze városunkból s a vidékről, milyenne még a nagy leányos mamák sem em-lékeznek, s milyen főváros látott hatalságunk szerint, még a császár-fürdői, sőt a magát annyira kinőtt margitszigeti bálközönséggel is kiállta volna a versenyt. A nagy vendég-lő szorongásig telt nagy terne, alig volt képs a vendégeket magába fogadni, s midőn Bin-dics (?) jól szervezett zenekara rárontott egy-egy jó eszűt vagy koringót, csak nagy uhezen jöttek bele annyira tágasabb te-remhez szokott fiataljaink, hogy minden ke-ringésnél egy-egy ruha fészélyen nem je-lölté nyomukat. Hölgyeinket kiváló díszet illeti azért, hogy szabad versenyt engedtek a választásbani fiaink uk mi által leszerítatott némely mialkalmul rálató szépség kizá-rólagos kosár ipara, s ezzel járó zöld-szö-zülete. A legnagyobb feladatok közé tartoznak a jelen volt hölgykoszorú nevez-tességeit egyenkint elősorolni, mert elmond-hatom fővárosi báltudósítónkkal: nem láttuk a sok látót az erdőt; ott voltak, mint e szépségeket egy rendező barátom számomra feljegyzé: a bájos Madarik Lina, Képesy Ottó és Irma, a kis nővérek Irma, gr. Leiningen Erzsébet, Lednický Szilárdka, Bi-zek Ika, Kesit Berta, gr. Smidegyné, a Kosztovics nővérek, Bauer Berta, Fischer Berta, továbbá Weliacha Vilma, Rosemberg Róza, Viskovics Draginya, Papp Helén, Ivankovics Mariska, Perisics Honka, s ki tudná elsorolni, kik voltak mind, kiken szem-nek, száznak annyi lelmi való volt. Szóval, mi is jártunk egy búcsút, milyent még nem, s mely a tevékeny, már eddig is annyit tett szabadelvű-körnek az említett célra mintegy hatvan forintot jövedelmezett a közel száz forintot meghaladt kiadások dacára.

r. l.

Különfélék.

— Moravicz-Knézy Karolin nőnevelő tanintézetében a vizsgák e hó 11 és folytatólag 12-én tartattak meg az iskolaszék 2 tagjának, u. m. Mokossay Mátyás főtiszt, plebános és Kosztolányi Agoston képviselő urak jelenlétében, kiknek relatiója az inté-zetről nem hagy maga után kívánni valót. A modern nevelészet minden eszközei nem mulasztatnak el eme kifünő intézetben alkalmazásba vétetni. A női kézi munkák, rajz, ének, zene, testgyakorlat, világ és ma-gyarok története, számtan stb. könnyű mód-szerrel adatnak elő s minden nehézség és az elme megterhelhetése nélkül tanulják meg mind ezeket a 6—12 éves leánykák. — Al-földünkön ez az egyetlen nőnevelő intézet, melyben a modern nevelészet alkalmazása nagyszerű eredményeket mutat föl. — Ez ügyben a következő levél adatott át az is-kolaszéknek.

„Tekintetes Iskolaszék! Folyó hó 4-ik napján tartott iskolaszéki ülésből alluirtottak kiküldetvén avégből, hogy Moravicz szül. Knézy, Karolin asszony okleveles tanitónő helybéli magán nőnevelő intézetének folyó hó 11-én eltartandó vizsgáján, mint a fen-íszelt tanközeg képviselői, jelentési köte-lőzettséggel megjelenünk, ezen megbizát-

sunknak megfelelően, szerencsénk van szer-zett észleleteinkről jelentésünk, ezenben liszteletteljesen betérjeszteni. — Az intézet 4 elemi osztályból áll, melyben a nőneve-dek nemcsak a közkutatási 38 t.-cikk 11 és 64-ik §§ aiban előirt tárgyakban oktat-tatnak, hanem ezeken kívül még a német és francia nyelv; — ugy zene, ének, és test-gyakorlatban is. Mindezen tárgyakban az eredmény, mit a növendékek szabatos, biz-tos feleleteikkel felmutattak — kitünő. Mégis főképp kiemelendő a növendékeknek a vallás-erkölcstan, a Kuttak tanító ur és az intézettulajdonosnó által előadott magyar nyelv- és számtanban tanusított előmenete-lük. Különösen élvezet volt szemlélni a nö-vendékeknek a különféle számtani művele-tekben feltüntetett könnyed, gyors és biztos gyakorlatitást.

A női mutakáról, melyek a növendé-kek korához arányitva, a tulajdonosnó ve-zetése alatt, az előbbiek szorgalmát, képes-ségét s ügyességét fokozatos renddel tünteték elő, szinte nagy díszesettel kell nyilatkoz-nunk.

— Kiváló iskolaszék! A vallásosság és hazafiság képezvén minden időközön át az összes emberiség, úgy az egyes nemzetek legbecesebb kincseit, elterelő melegét, és ve-zérvilágat, nem lehet közönyös a tekintetes iskolaszék előtt. vajon az ifjú nő nemzedék mely utókorunk anyja, legelső és leghatá-tályosabb oktatója, indeteleinkben amaz erények szellemében nevelkedik-e? A szó-ban forgó nőnevelő névze a legelőnkebb öröme eszteltük, miszerint abban mindent a legúszább vallásosság és igaz hazafiság szelleme leng át.

Mindezeket figyelembe véve szigorú lelkiismeretességgel állítatjuk, miszerint Kaézy Karolina asszony minden szükséges nevelészetit kellekkel a kor igényeihez szé-rintezetten ellátott nőnevelő; városunk és a vidékre névze, — a honnan számos nö-vendéket bír — valóságos jótétemény, a mivel és józan nevelészet igényeinek telje-sen megfelelő, miért is tulajdonosa és veze-tője megérdemlené, hogy a közoktatási 38. t. c. 21. §-ában kitünő maganintézetek-nek ígért erkölcsi és anyagi támo atásban a magas magyar királyi kormány által ré-szeltetnék.

Kik egyébként vagyunk a

Tites iskolaszéknek; Szabadkán. 1871. aug. 12-én, aláztos szol-galati MOKOSSAY MÁTYÁS, s. k., KOSZTOLÁNYI AGOSTON s. k., isk. tagok, miat megbizottak.

Helyreigazítás: A hónapékek fegyver-gyakorlata nem augusztus 18-án kezdődik, hanem szeptember 1-jén szeptember 14-ég fog tartani.

A B. Híradó (—) jegyű újdondásza szintén korlátolt geográfiai ismeretnek bi-zonyosságát adta. Tessék utazni Kolozsvárra Temesváron át s nem lesz ember — t. i. aki csak a térképre vet tekintetet ki önnék nagy-szerű geográfiai ismeret ki ne nevetné Egyébirant tény az, hogy a szegedi alföl-d állomási főnök ama kérdéses parasztnak föl-szólitásunkra visszafizetett a Temesvárig szóló jegy árát s Csabán adatott neki jegyet, honnan azután Nagyváradnak Kolozsvárra utazott. — 0 te bacskai híradói geográfia, — vagy talán a józan ész rovására akár hízelegni. Szeretét nem irigyeljük.

— Megtörtént az is, hogy a „Bácska“ szerkesztőséghez címzett levél a „Bácska Híradó“ szerkesztőségé által föltörött, van-e önöknek uraim — „Bácska Híradó“ szerkesztőségé — tudomásuk arról, hogy van Magyarországon levélítők?

A kath. népgyletnek 150-ből 30 tagja maradt még rendületlenül (?)

Zombori hírek. Mint minden esztendőben, úgy az id n is tart az itteni ifju-ság zártkörű nyári táncestélyeket E mulat-ságoknak csupán az a hibájuk van, hogy a nők a legválogatottabb toilletekben je len-nek meg, ahelyett, hogy egyszerű házi öl-tözéket használnának. Ebből aztán az kö-vetkezik, hogy a táncosnók nagyobb része a fáradságos és költséges előkészület miatt csak minden másod vagy harmad estélyen táncolhatnak, a többin pedig mint néző publikum szerepelnek, pedig tudom, nem szivesen teszik az eszemadtak. — Városunk-ban Pál Antal elnöklete alatt fölvölde ala-kult. — Mannsberger szántársulata már a második bérletet a legnagyobb tetszés mel-lett játszza. A egyes tagokról térszűke miatt máskor. — Egy Németországból érke-zett tanitónő „gyermekkert“-et létesített, melyben 3—8 éves gyermekek az iskolára előkészítetnek, énekelni és a tornaszat alapját tanulják, a leánykák mindennemű kézimunkákra tanítatnak. Kiváló tehetsége a tanitónőnek a legsibjabb gyermekeket

megszelidíteni és magát volók megkedvel-tetni. Közönségünk az ily gyermekkert szük-ségét még nem ismeri, különben jobban pártolná (egyébirant említett tanitónőől még hírdetést sem láttunk.) Mint mondják, Mannsberger e gyermekkert fölsegelésére előadást akar adni. Ép oly nagyon szep volna töle, mint volt Reményitől, ki szin-tén e ezéltől hangversenyezett Kolozsvárott (a fővárosi lapok szerint.) De talán a város is hivatva volna e célból valamit tenni, például helyiségről gondoskodni, annál in-kább, mert a tanitónő kész több szegény gyermeket ingyen tanítai. A csatornán való hajózás nagy örömet szült különösen az üzletvilágban.

Hallomás szerint az itten állomásozó közös hadseregbeli ulánosok távoztával csak is honvédegyalagosok s honvédhuszárok fog-nak Szabadkán állomásozni; a z ő s i gya-korlatok ezután Szabadkán fognak tartatni.

— Mindeddig a legnagyobb csönd ural-kodott Palicson — kivéve a kiveendőket — azonban néhány nap óta nem tudjuk, mi az oka, nagyobb az élet, nagyobb a látma, úgy hogy éjjeli nyugalmunk háborítottik — a zenészekkel. Nem merjük hinni, hogy — mint hallottuk — ezek Szabadka egyetemet látogatott ifjúsága volna.

Tény az, hogy N. Károlyból M. ur beküldött a „Bácska“ félévi folyamára, s midőn a pénzzel elküldött flu tévedésből a „B. Híradó“ kiadóhivatalába ment volna, és a „Bácska“-ra akart volna előfizetni, a kiadó a „B. Híradó“-ra elfogta az előfizetési pénzt, így tehát a „B. Híradó“ jobb ha hallgat, s meghuzza magát. Bizonyítvány-nal, ha még ehez is kell. szivesen fognak az illetők szolgálni.

— Színházi statisztika. Európában van összesen 1500 színház. Franciaországra ezek ebből 340, Olaszországra 300, Spanyolorszá-gra 170, Nagy-Britanniára 160, Ausztriára 160. E szerint 75,000 olaszra, 110,000 fran-cziára, 184,000 angolra, 118,000 osztrákra, 1,500,000 oroszra és két millió törökre jut egy-egy színház. Tíz év alatt ötven színház égett le; legutóbb Boroszlóban, Brunnabon, Drezdában és Kölnben fordultak elő tűzeset-tek. 1867-ben tíz színház lett a lángok mar-taléká. Egy század óta 130 színház égett le Európában, s e számból husz Páris- és London-ban e leégett színházak kétszáz millió frank értéket képviseltek.

(Beküldetett.) Az Anatherin-szaj-vizről. A gyakori és gyorsan változó élve-zete a meleg és hideg ételeknek és italok-nak, ami különösen a meleg évszakokban meg szokott történni, bizonyára nincs a száj és fogak előnyére, melyek az által különösen már létező ingerlékenység által nem ritkán beteges állapotba esnek, ami különösen, ha a hideg évszak bekövetke-zik, egész teljében elérhető lesz. Ha eme hátrányos hatás bekövetkezésének ellen akarunk állni, — a fogakat és szájrészeket illetőleg — valamely erős ellenhatószert által, úgy ez mindenképp P00P J. G. cs. kir. udvari fororvos ANATHERIN-SZAJVIZE Bácsben, legalább jótékonyága sokat fog hatni, hogy a fogak és a száj egészségüket megtartsák, s azt eredményezni fogja az említett káros befolyásnak ellentálljon. Ha még felemlítjük, hogy az Anatherin-szajviz már ékeken keresztül minden a száj a fogak gyengébb részeinek betegességét illetőleg, magát gyógyítólag mutatta, hogy mindenne-mű fogfájdalmak, büzös lehellet, szájjal beteges foghú, carie, sőt scorbütnek általa sikerrel ellentállhatni, ezek után bizonyára igen kívánatos, hogy eme kitünő szer minél inkább elterjedjen és még a figyelmet is kideremelje, kiknek még alkalmuk nem volt azt ismerni és megbecsülni.

Nyilttér. *)

Purgleitner J.-féle
általános kedvelt és
orvosilag is kitünő ha-tásának bizonyult
STEIER fünedv
mindig friss minőségben
kapható Szabadkán:
Reisner A. S. fűszer-kereskedésében.
Üvege 87 kr.

*) Az e rovatban közöltékekért nem vá-lal felelősséget a szerk.

Felolós szerkesztő Radics György
Főmunkatárs Hoós Dezső.

Hirdetmény.

Szeged szab. kir. város t. közgyűlésének f. évi április 2-án és április 23-án 64 és 75 sz. a. kelt határozata folytán, a város alsórézsi pusztáján fekvő 4651 hold homok föld, a helyszínen nyilvános árverés útján, az alább megjelölt napokon f. évi október 1-től számított tíz évre 10 holdas részletekben oly módon fog haszonbérbe adni; hogy egy tíz holdas részletet eltartó bérlő, a közvetlen azután következő négy részletet is hasonló arban megarthatja.

1-ór Az árverés f. évi augusztus 18-án fog a horgosi határnál Túró Pál 30 éves földön fekvő tanyájánál megkezdetni, s a szabaddai határ felé folytatni.

2-szor Folyó évi augusztus 29-én az Illovai féle tanya előtt fekvő dűllők.

3-szor. Folyó évi augusztus 30-án a rivó erdő a tati gát-sarok dűllők.

4-szer. Folyó évi augusztus 31-én az ötömösi és Pálly tanya előtti dűllők, továbbá

5-szor. Folyó évi szeptember 4-én kereseti dűllők, — végre 6-szor. Folyó évi szeptember 5, 6, és esetleg 7-én a belső csorda járdái dűllők fognak elárvereztetni, az árverés mindig pont reggeli 8 órakor vehén kezdetét.

Ezen árveréshez leendő megjelenésre a vállalkozók annak megérítése mellett hivatalnak meg, hogy a vevők tartoznak az árverés napján a félévre eső bérléti összeget a bizottmány kezei közé előlegesen lefizetni, s ezen felül egy évi bérléti összeg erejéig kellő biztosítékot adni vagy kimutatni.

Szegeden 1871. augusztus 9-én.
Kölb Antal polgárm.

1880 1871
IV.

Árverési hirdetmény.

A magyar királyi pénzügyminisiteriumnak folyó évi július 15-én 26002. sz. a. kelt rendelete folytán a kulai kir. kinc. uradalomhoz tartozó s alább nevezett pusztákon fekvő bér- osztályok, folyó 1871 évi október 1-től számított egy. esetleg két és három évre a kulai urad: szantartósági irodában alábbirt napokon reggeli 9 órakor nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek fognak kihaszonbérletetni, és pedig folyó évi augusztus 30-án a

Pusztá-béltai:

Osztály.	A bértestület 1600 □. öles holdakban		
	szántóföld	Kaszáló.	összesen.
I.	130 748/...	275 633/...	405 1381/...
II.	311 824/...	—	311 824/...
III.	316 1150/...	—	316 1150/...
IV.	316 150/...	—	316 150/...
V.	316 1450/...	—	316 1450/...
VI.	316 1500/...	—	316 1500/...
VII.	197 521/...	32 556/...	229 1077/...
VIII.	254 1005/...	154 441/...	408 1446/...
IX.	430 875/...	—	430 875/...

folyó évi augusztus 31-én a
Pusztá-péklai:

Osztály.	A bértestület 1600 □. öles holdakban.		
	szántóföld	kaszáló	összesen.
I.	201 235/...	—	201 235/...
II.	118 1022/...	122 175/...	240 1500/...
III.	202 830/...	—	202 830/...
IV.	303 1096/...	—	303 1096/...
V.	362 729/...	—	362 729/...
VI.	337 550/...	20.	357 550/...
VII.	190 1370/...	82 680/...	273 450/...
VIII.	355 1160/...	—	355 1160/...

Pusztá-béltán az V.-ik bérosztályon van eselédház, istálló, felszer. — Pékla pusztán pedig a III.-ik osztályon egy lakház, istálló, végre az V.-ik osztályon két eselédház és istálló tömött falból.

A fennírt bér- osztályok jó talajú lapályos fekvésű föld területek a hold 1600 □ öllel számítva.

A haszonbérletni kívánók a kikiáltási ár 10%-kát bnatpénzzel letenni, a bérleteket pedig negyedévenként előre, nevezetesen: október, janár, április és július 1-5-0 napján a kulai uradalmi pénztárba fizetni kötelesek.

Oly bérlő, ki multra nézve hátralékban van, új haszonbérletre nem bocsájtatik. Minden egyes bérlő bérleteért saját maga felelős. Alhaszonbérlet semmi szín alatt sem engedtetik.

Az államadót és a föld tehermentési járulékot a bérbeadó kincstár fizeti.

Végre 50 kros bélyeggel és 10% bnatpénzzel ellátott szabályszerű zárt ajánlatok az árverést megelőző napig a Zombori kir. jószágigazgatóság, és a palánkai kir. tisztartóságnál, az árverés megkezdése előtt pedig az alúirt kir. jószágigazgatóságnál is benyújthatók.

A m. kir. uradalmi jószágigazgatóság.
Külán 1871 augusztus 4-én. (1-2)

Galène-beföcskendezés

3 nap alatt gyógyít minden fájdalom nélkül huygcső-kifolyást úgy most keletkezött, valamint kifejtelt és egészen üdülhet.

Központi főraktár az osztrák-magyar birodalom számára:

MAAGER VILMOS Bécs

Bauckerstrasse 12. sz. és

Török József Pesten.

Egy üveg ára használati utasítással 3 flt 70 kr.

Mayer G. A. W.

fehér mell-szörpe

(Weißer Brust-Strip.)

Állat- és ember-
neve.
1 tucat palack — 3 flt 80 kr
1 meszlyes — 1 „ 80 „
1/2 „ — 50 „

Több egészségügyi hatósá-
gok s tisztí fürvások által igaz-
solyva mindennemű üdült fű-
tűgésék, mellfájások.

Állat- és ember-
neve.
1 tucat palack — 3 flt 80 kr
1 meszlyes — 1 „ 80 „
1/2 „ — 50 „

náthaláz, elévült rekedtség, torokbántalmak s tüdő el-
nyálkásodás ellen még mindig kielégítő sikerrel használtatott. —
Ezen szörp mindjárt az első használatnál feltűnőleg jótékonyan hat, —
különösen gőresős köhögés és szánuárhurjánál; előegíti a ne-
héz s megsludt nyálkát, a gége ingert azonnal enyhíti, s
rövid idő alatt eltávolítja minden. — még az oly heves és gonosz asz-
törköhögést, s a vérhányást, használati utasítás ingyen.
Raktár Szabadka város vidéke részére egyes-egyedül

Bugárszky Szvetozar

„Szecsonyihex” címzett fűszer-nyag-festék- és vegyes áru kereskedésébe

Török sorsjegyek húzása augusztus 1, október 1, december 1, február 1, április és június 1.

Legelőnyösebb és megvásárlásra legajánlatosabb — részletfizetés mellett, a

magy. kir. jutalék-kölesön-,

török császári kormány - sorsjegye.

Ezen sorsjegyek következő igen kedvező jätéktervvel bírnak.
Magyar sorsjegy évente 4 húzással, főnyeremény 250.000 forint.
Török sorsjegy évente 6 húzással, főnyeremény 300.000 frank.

Az adómentesség előnye, az állam-kezeség s az ingatlan zálogbiztonság ezen sorsjegyeket nemcsak legjobbakká, hanem legkedveltebbekké is teszi, s nem halaszthatjuk el ezen sorsjegyek megvásárlását már azért ajánlani, mivel a legkisebb nyereménynél is szép — sőt a török sorsjegyeknél 100 frtnyi — maradék van. — Továbbá a török sorsjegyek aranyban kifizetendő frankot kamatoznak, melyeket mi már az első részlet lefizetése után a vevőkhoz juttatunk.

Az első részlet lefizetése után minden nyereményre játszhatni.
5 flt. mint havirészlet lefizetése mellett
magyar ugyszinte török sorsjegyeket

bocsájtunk ki.
Kik a két sorsjegyre havonként 10 forintjával a negyedik részletet befizették — ingyen kapnak egy számszemiingi eredeti sorsjegyet. — Ezen sorsjegyeknek 3 húzása van. Megrendelések címzendők:

„Magaziner és Sterk“-hez

váltóház, PESTEN, Deák Ferenc utca 7-dik szám.

Magyar sorsjegyek húzása: aug. 15., nov. 15., febr. 15., máj. 15.

részletekben fizetendő sorsjegyek meg- vételésnek előnyéről,

úgy véljük, szükségtelen bővebben szólni: azoa élénk részvét, melyet a köz-
zönség a sorsjegyeknek ekként való vásárlása iránt érez, leghűbb bizonyosága
ezen eljárás célszerűségének.

Csak azt akarom kiemelni, hogy ezáltal mindenkinek lehetőséggé
válík a legszerényebb anyagi eszközökkel is különféle sorsjegyeket vásárolni;
csekély megtakarított összeget rászánya, egy oly értékpapírt szerez meg ma-
gának az ember, melyet, minthogy nagy- b töké szükségeltetik hozzá, egyszerre
kifizetni, magát az ember el nem határozhatja. Azonkívül pedig a legnagyobb-
rubb nyereményhúzásoknál is közreműködik, mi már számtalan család boldog-
ságának kulforrása lön.

Alulírott kiad mindennemű sorsjegyet, havonként 5 frtnyi (s feljebb)
fizetés mellett; és az illető vevőnek tetszésétől függ, hogy
mennyi ideig és mennyit akar fizetni.

Az első részlet lefizetésénél törvényes módon kiállított okmány ada-
tik ki a meg ett sorsjegy számának pontos megjelölésével, melyet az utolsó
részlet lefizetésekor eredetijében kézbesítünk.

Már az első részlet lefizetésekor minden nyereménynél játszik,
az illető és élvezzi a kamatozó papírok kamatait a vá-
sárlási naptól fogva.

Különösen ajánlom a

Hitel-sorsjegyeket évenként 4 húzás, főnyeremény 200.000 forint.

1860-iki sorsjegyeket „ 2 „ „ 300.000 „

1864-iki „ 5 „ „ 200.000 „

1839. Rothschild-féle sorsjegy, még csak 5 húzas van hátra.

Török sorsjegyeket évenként 6 húzás, főnyeremény 600.000 frank.

Magyar jutalom-sorsjegy évenként 4 húzás, főnyeremény 250.000 forint.

Sorsjegytársulatok és egyletek számára csoportosítást rendezek a legkedvezőbb feltételek mellett.

Foglalkozom végre mindenfélre a bank- és váltóügybe vágó szakmá-
val. — Szolgálat gyors és pontos.

LEITNER F. NÁNDOR,

PEST,

m. biztosító-intézet palotájában.

POPP J. G.

gyakorló fogorvos urnak

Bécs, Stadt.

Bognergasse 2.

Tizenkét év óta szenvedek bor-
zasztó fogfájalmakban, vala-
mint foghús-vérzésben, mi el-
len számos fogorvostól a rend-
elt szereket hasztalanul al-
kalmaztam, míg mintegy egy
évvél ezelőtt a „Raccogliore”-
ban az ön Aqua Anaterina per
la bocca-ját hirdette nem lát-
tam a melyet meghozatván,
már egy palack használatá
után enyhítve voltak a fájdal-
mak, de sőt a foghús vérzése
is teljesen elállt, úgy hogy most
már végleg megszabadultam
e terhes bajoktól.

Nem mulaszthatom azért el,
forró hálámat önnek kifejezni
ezen gyönyörű és üdvös talá-
lományáért, melyet mindn fog-
bajban szenvedőnek a legme-
legebben ajánlok s maradok
teljes tisztelettel.

Ponara N.,

Brettonico (nel Trentio) 1870.

febr. 2.

Kapható: Szabadka: Brenner J.
Hofbauer, Vilmos, Józ Igná Almáson
Bauer; Zentán: Heiszler F.; Topo-
lyán: Sarkány; Adán: Demetrios; Be-
dánban Wolf; Szegeden: Kovács M.
Kovács A., Aigner; Halasson: Novák
T., Zomborban: Milasevits, Falkione
keresk., Heindlhoffer urak gyógyszer-
tárban.